

Sikeres Öregek Arcképcsarnoka

KELETI 100

„Mert szeretek élni...”

1921. január 9-én született Budapesten, Klein Ágnes néven anyakönyvezték („Megtapasztaltam, hogy másként néznek rám idegen emberek, ha a Kleint hallják, és másként, ha a Keletit hallják.” A névváltoztatás 1939-ben történt). A születés időpontja a Bak csillagjegyhez tartozik, és a horoszkóp leírása szerint: „Az erkölcs és a hangyaszorgalom élő szobra, egyszerűség és puritánság jellemzi. Mindent a célszerűség és megfoghatóság alapján kategorizál. Kerüli a felesleges pazarlást. Amit egyszer elhatározott azt végre is hajtja (Az eredmény: 10 olimpiai érem, ebből 5 arany!).

Cár vagy kalaposinas

„Apám nagyon klassz sportember volt. Amit ő csinált, abban én igyekeztem követni, evezünk, úsztunk, hegyet másztunk, síeltünk, és minden, amit csak kellett. A kirándulások el voltak tervezve egy évvel előre. Hogy merre menjünk, mit csináljunk, mit másszunk meg. Én voltam az apám fia (volt egy nővérem is.), és ahova ő ment, oda mentem én is. Tőle elsősorban a szívósságot örököltem, leginkább ennek a tulajdonságomnak köszönhetem sportbeli sikereimet. Csodálatos ember volt.”

Ági kitűnő tanuló volt. Remekül csellózott, az iskolában a legjobb tornász volt. Ahogy cseperedett, a szülők azon kezdtek gondolkodni, hogy mi is legyen a gyermekükből: csellóművész (cár), vagy tornász (kalaposinas). A gimnázium zenekarában rendszeresen koncertezett. Egy alkalommal szóló feladatot kapott, de a második akkordnál leblokkolt. A karnagy mindjárt el is döntötte a sorsát: „Te inkább tornásszál!” Érettségi után nem volt lehetősége a továbbtanulásra (az 1920. évi XXV. törvény, a numerus clausus ebben megakadályozta). Így aztán szűcsinas lett belőle. Még a sportegyesületből is eltanácsolták zsidó származása miatt. „A főnök (szűcsmester) nagy néha – hosszas könyörgés után – elengedett egy-két órára edzeni (Sárkány István edzette titokban). A sok munka, álmatlan éjszaka, megerőltető munka miatt persze nem érhettem el olyan eredményt, mint szerettem volna. A sok nehézség ellenére azért fejlődtem.”

Nem tűzte föl a sárga csillagot

A zsidók ellehetetlenítése lépésről lépésre történt. Az 1939-es I. Zsidótörvény elsöpörte Klein Ferenc jól menő üzletét, mindenük odalett, az édesapa összeomlott. 1940-ben a magyar-olasz tornaversenyen Ágnes nem vehetett részt, mert egy jóakaró felhívta a Magyar Torna Szövetség figyelmét, nem volna helyes a fasiszta olaszok ellen bevenni a csapatba a zsidó Keleti Ágnes (aki egyébként legjobban teljesített a válogatón). 1941 áprilisában feleségül ment Sárkány Istvánhoz, akit Mathausenbe hurcoltak.

1944-ben a zsidókat csillagos házakba zsúfolták. A németek megszállták Magyarországot és Adolf Eichmann irányításával beindult a „végső megoldás” gépezete Szállasiék készséges együttműködésével. A háború előtt 850 ezer zsidó élt Magyarországon. Ebből a háború végére 250 ezer maradt.

A Rabbinátság röpcédulákon azt hirdette, hogy annak nem eshet baja, aki követi a németek utasításait. Ági egy percig sem hitt az ilyen maszlagban. Ahelyett, hogy beköltözött volna a kijelölt házakba, és felvarrta volna a maga sárga csillagát, keresztény papírokat vásárolt magának. „Én nem akartam gettóba kerülni, hogy aztán elvigyenek a vágóhídra.” Juhász Piroska néven, rengeteg veszély közepette küzdött az életben maradásért, a felszabadulásig, amit életének legfényesebb fejezete követett.

Olimpiai álmok teljesülnek

„A házunkat bombatalálat érte, mindenünk odaveszett, a gyárat, ami felerészben az apámé volt, elvették tőlünk. Elpusztult családunk nagy része, anyám és testvérem kivételével. Mindenünk odalett, mindenünk. Egy szál ruhában, egy szál szandálban találtam magam szemben a békével. Akkor a torna volt a legfőbb vigaszom.”

A tornasport nagyon hamar talpra állt. Sárkány István 30 kilogrammos testsúllyal érkezett haza a koncentrációs táborból, de hamar megerősödött és nekilátott a tornasport újjászervezésének. 1945 őszén már egy elfogadható állapotba hozott tornateremben gyűltek össze a romos főváros tornászai, megkezdődtek az edzések.

Keleti Ágnes rohamosan fejlődött: 1945-ben 9., 1946-ban 2., 1947-ben magyar bajnok, 1947-ben a Balkán Játékokon 4 számban első. „Beszéltek a mozdulatai, olyan volt a tornája, mint egy gyönyörű balett.” (ifj. Sárkány István írta a gerenda gyakorlatáról).

Londoni olimpia (1948): A magyar sportolók bizonyították „a szocialista rendszer győzelmét az imperializmus felett.” (A kormány bőkezűen támogatta az élsportot a nemzetközi elismertség érdekében.) Magyarország a 4. helyen végzett az USA, Svédország és Franciaország mögött, 10 aranyérmét szerzett.

Keleti Ágnes megnyerte a válogató versenyt. „Sárkányné Keleti Ágnes áll az élen. Minden szeren és talajon ő az első. Valóban a tökéletességre csiszolta a gyakorlatait, amennyire a tökéletes egyáltalán elérhető.” (Csillik Maca, az olimpiai csapat edzője.) Londonban az utolsó edzésen a lengőgyűrűről leugorva bokasérülést szenvedett. „Ha még úgy versz is, tudd meg balszerencse, én annál inkább kacagok a szemedbe” (Shakespeare – Antonius és Kleopátra). Innentől Ő csak a következő olimpiára tudott gondolni és minden eddiginél keményebben készülni. „A sport megtanít becsületesen győzni, vagy emelt fővel veszíteni. A sport tehát mindenre megtanít” (Keleti Ágnes).

Testnevelési Főiskola: 1949-ben Kerecsi András felvette a túlkoros Keletit magántanulónak. Az előírt 4 évet 2,5 év alatt teljesítette kitűnő eredménnyel. Ezzel teljesült az álma, amit a zsidótörvények 10 évvel ezelőtt elvettek tőle. Óriási

lelkesezéssel és szenvedéllyel 6 éven át nevelte a jövő tornász nemzedékét. „Nem dicsekedett, hogy ő kicsoda, hogy mivel is büszkélkedhetne, ha akarna? Hogy ő a torna istennője? Mert a mi szemünkben ő valóban az volt! Nem kérkedett kivételes eredményeivel, nem hengegett utazásaival. Ha valaki nem tudta volna, hogy ő Keleti Ágnes, akkor szinte föl sem tűnt volna ott léte, mint tanár” (Zarándi László, olimpiai bronzérmes síkfutó). Jákfalvi Béla dr. mesteredző: „Mi férfihallgatók nem csak szakmai szempontból figyeltük meg az óráit vagy az edzéseit. Ámultuk csodálatos alakját, a férfiszemet vonzotta a testalkata látványa, az, hogy csinosan jelent meg minden alkalommal” (Kisfaludi Strobl Zsigmond 40 centiméteres szobrot mintázott róla). „Ő úgy fogott fel minden percet a tornateremben, mint egy istentiszteletet a torna oltára előtt. Számára templom volt a tornaterem” (Figler Kálmán, középiskolai testnevelő tanár).

Balkáni Játékok (1948): elmaradt, mivel Tito „láncos kutya” minősítést kapott a szocialista táborból. Főiskolai világbajnokság (1949): 4 arany, 1 ezüst, 1 bronz Keleti termése. Moszkva (1950): Szovjetunió – Magyarország női- férfi tornaválogatottak versenye a Szovjet Hadsereg Színházban. Káprázatos technikai feltételek. Keleti Ágnes gerendán 10 pontot kap, pedig a szovjet pontozók sok pontot elcsaltak a magyar csapattól.

Helsinki olimpia (1952): Keleti Ágnes 31 éves, mások már korábban abbahagyják a tornát, de ő a TF-en állandóan gyakorolt a felső tornateremben, olimpiai bajnok akart lenni. A lepontozási veszély miatt új stratégiát alakított ki. Egyrészt a szép mozgást mindenkinek meg kell tanulnia. Ennek érdekében Berczik Sári tánctanárt és Kovács Éva mozgásművészt bevonta az edzésekbe. Másrészt az akrobatikában is fejlődni kell a csapatnak, tehát Boross Imre artista iskolájában egészítették ki a tudásukat.

A politikai körülmények ekkor már kaotikusak voltak, dúlt a hidegháború és az osztályharc. Az Államvédelmi Hatóság politikai nagyhatalommá vált. Péter Gábor megvétózta az olimpiai csapat kiutazását Helsinkibe. Hegyi Gyula bátorsága, emberi nagysága és kitűnő érvelési képessége kellett ahhoz, hogy meg tudja győzni a Politikai Bizottságot az olimpiai csapat kiutazásának szükségességéről. Személyes felelősséget vállalt a csapat minden tagjáért, hogy haza fognak jönni.

Béke és Barátság Olimpiája: 69 ország, köztük Kína és Szovjetunió részvételével. Magyarország: 16 arany (azóta is megdönthetetlen). Női tornában talajon Keleti Ágnes arany, felemáskorláton Korondi Margit arany, Keleti Ágnes bronz. A női csapat ezüstérmet szerzett.

Feleki László, a Népsport főszerkesztője így írt az első aranyról: „Következett a talajtorna. A számok azt mondták, hogy Keletinek 9,7-nél jobbat kell elérnie ahhoz, hogy megelőzze Gahorovszkáját, a legjobb szovjet tornásznőt. Keleti tudása megalapozott, évtizedek komoly munkája áll mögötte. Csend támad, amikor a neve hallatszik. A sovány, izmos, karcsú fekete tornásznő a balerina könnyedségével és ugyanakkor acélos ruganyossággal kezdi meg a gyakorlatát. Könnyed ritmikus mozgással. Csupa báj, csupa grácia. Aztán egyre nehezebb elemekkel folytatódik a mozgás, a nagy erőt és akrobatikus ügyességet megkívánó mozdulatok valamilyen magától értetődő természetességgel olvadnak bele a művészi táncmozdulatokba. Kézállások, spárga, mérleg, ugrások... Olyan ez, mint a torna költeménye, az erő, a szépség, az ügyesség legmagasabb rendű kifejezése, ami a sportban csak elképzelhető. Művészi átélés, fölényes biztonság sugárzik minden mozdulatából. A közönség szinte lélegzetvisszafojtva figyeli a páratlan látványt. S amikor befejezi a gyakorlatát, a közönség tombol! A zúgó tapsviharban alig hallatszik a síp hangja, de a pontozók máris emelik a táblájukat: két 10-es, egy 9,9-es, egy 9,8-as, egy 9,6-os tábla... Győzelem!!! – Végre – mondja boldogan és halkán Keleti Ágnes. – Mióta várok erre a pillanatra. Ezért érdemes volt... Tudjuk mire gondolt. Érdemes volt több mint egy évtizeden keresztül töretlen szorgalommal dolgozni, tanulni, tökéletesíteni magát. Mennyi ideig tartott a gyakorlat?

Pontosan egy perc 29 másodpercig. Ezért az alig másfél percért dolgozott annyi ideig. A legenda szerint egy kínai költő tíz évig dolgozott négy szép tiszta verssoron. Egy tornász is tud tíz esztendeig dolgozni szép másfél percért...”

„Szerdán délelőtt a szovjet tornászok olyan tökéletesen szerepeltek, hogy azt hittük, hogy ezt már nem lehet fokozni. Keleti Ágnes azonban bebizonyította, hogy még ezt is felül lehet múlni”.

Melbourne-i olimpia (1956): Helsinkiből hazaérkezve Keleti Ágnes azonnal elkezdett készülni a következő olimpiára. 1954-ben, a Római Tornász Világbajnokságon, felemáskorlátan arany, kéziszer csapatban szintén arany érem. A forradalmian új zászlós gyakorlat után Villanther, a Nemzetközi Torna Szövetség titkára így gratulált: „Lenyűgöző volt! A lelkesítő zene és az azt kifejező nagyszerű tánc, forró hazaszeretet tolmácsolt”. Sikeres versenyek és bemutatók érték egymást, közben még a tanári diplomáját is megszerezte.

A végső felkészülést Achilles-in sérülése csaknem meghiúsította, de négy hónap kényszerpihenő után, az olimpiai próbaversenyen már ismét a dobogó legtetején állt. Próbaversenyek sorozatát (NDK, Románia) nyeri Keleti Ágnes és csapata. Az utolsó felkészülési fázis a Tatai edzőtábor. „Minden edzés után leírta a hibáit. Mindent! Mit rontott, és azt is, hogyan javítja ki. Ági nagyon keményen bánt magával. Keleti hajthatatlansága használt a válogatottnak. állandóan kutatta, mit lehet tenni a további előrelépésért” (Tass Olga, Keleti Ágnes csapattársa három olimpián). Marosi József olimpiai érmes vívó így látta Keleti Ágnes felkészültségét indulás előtt: „Amikor felment a szerre, vagy a szőnyegre lépett, akkor maga volt a muzsika. Átváltozott. Egyszerűen leesett az álla az embernek, hogy micsoda gyönyörűen harmonikus mozgása lehet valakinek. Lenyűgözött. Mintha egy balett előadásán lettem volna az Operában.”

Amikor egy riporter, indulás előtt megkérdezte, hogy milyen reményekkel utaznak, Keleti Ágnes csak ennyit válaszolt: „Nem reményekkel, hanem tudással kell kimenni”. Az 1956-os események közbeszóltak, de a kiutazás mégsem hiúsult meg, mert Nagy Imre miniszterelnök teljes mértékben támogatta az olimpiai részvételt, kihangsúlyozva, hogy Melbourne-ben Kossuth-címeres mezben kell képviselni a szabad, független Magyarországot.

Melbourne-ben, a repülőtéren 2000 Ausztráliába kivándorolt magyar fogadta a küldöttséget a magyar Himnusz énekelve, gyászszalaggal bekeretezett zászlókkal. Jelen volt a majd tíz éve nem látott testvére is, aki azonnal arra biztatta, hogy ne menjen haza. Jóllehet a hazai események óriási nyomást gyakoroltak a versenyzőkre, nagyszerűen teljesítettek: 9 arany, 10 ezüst, 7 bronz. Keleti Ágnes egyéniben: 3 arany, egy ezüst, csapatban: arany- és ezüstérem. „Húsz év kemény munkájának olyan eredmény lett a vége, amellyel magát a nyersanyagot is megszerezte ahhoz, hogy az olimpiák történetének könyvében arany betűkkel írják be a nevét” (Sárkány István, Keleti edzője, első férje, örökös tisztelője).

Az olimpiák történetének talán legnagyobb különlegessége a női tornászcsapat zászlós gyakorlata, amiről így ír Bajnai Teréz (a Sport újságírója): „Ez már nem is sport! Ez már művészet! Felhangzik a zene, ebben a pillanatban a hátul tartott kezekből égő kígyónyelvként vágódik előre a levegőbe a hosszú selyemszalag. S ettől kezdve csaknem négy percen keresztül csupa tánc, csupa ritmus, csupa balett, csupa játék, csupa színes kavargó álmom, ami a szőnyegen folyik. Lágyan rezdülnek át a termen Bartók gyönyörű parasztdalának hangjai. Aztán változik a zene, erősebb, tüzesebb váltja fel, szinte vidám, lakodalmias hangulatot teremt – s a zenével változik a tánc is. A szalagok hol a fejek fölött kavarognak színes dugóhúzóként, hol a lábak előtt villannak meg szemet kápráztatóan. Finoman formálódnak az elemek, a gimnasztikai mozdulatok csodálatos tündértáncá.

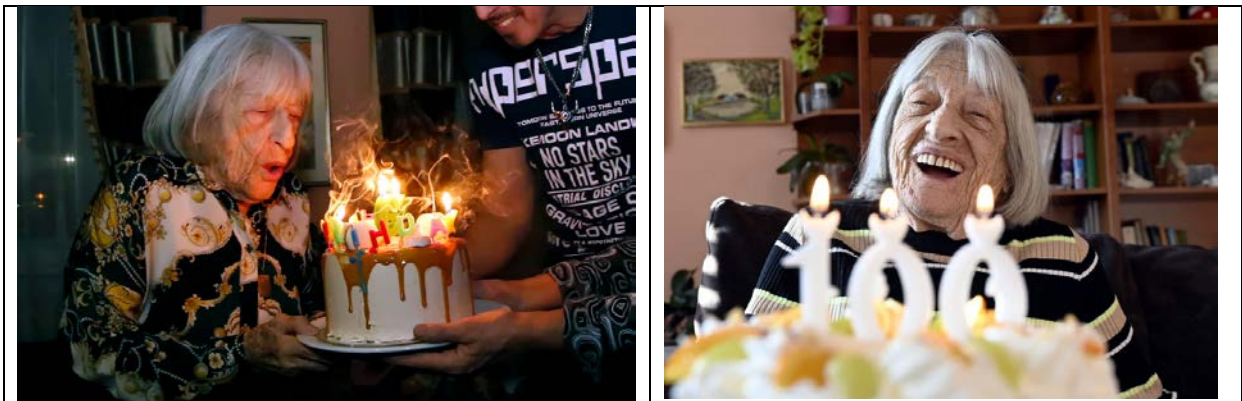
Szépség, mozgásművészet, dinamika, ritmus. Lüktet az élettől, a derűtől az egész terem. Szinte hihetetlen: hogyan tud ilyen szétválaszthatatlanul eggyé forrni tánc és zene. Mintha nem is a szőnyeg szélén felállított zongora szólna, hanem a táncos lábak nyomán puhán besüppedő szőnyegből, vagy a parancsoló kezek lendületére ívelő szivárványszalagokból áradna a muzsika.

Magyar „koppantó” hangjai szállnak, bájosan szökdelő ugrásokkal repkednek a táncosnők, míg a szalagok összefonódnak, szétválnak, karnevált varázsolva kavarnak a levegőben. Hirtelen háromszög alakul ki. A csípők, a fejek lágy ívben hajlanak a földről felfelé vibráló szalagok fölé. Aztán kinyúlnak a testek, egy utolsó lendület, a színes szalagok mondanak diadalmas búcsúüdvözetet. Vége... Vigyázz-ba feszülnek a tornászok, a földön szinte érezhető fáradtsággal omlanak el a szalagok. Aztán felcsattan a taps, és zúg percekken keresztül”.

Keleti Ágnesnek külön büszkeséget jelentett a siker. Ő tervezte és csapattársaival tökéletesítette ezt a gyönyörű kéziszer-gyakorlatot. Már a korábbi hazai bemutatón is óriási sikert arattak. A zúgó tapsot a sportversenyeken szokatlan „Hogy volt!” kiáltások kísérték.

Melbourne-ben még két ismétlés következett. A verseny fővédnöke, az angol királynő férje, Fülöp edinburghi herceg arra kérte a zsűrit, ha lehetséges, ismételtesse meg ezt a mesterművet, mert ő késve érkezett, és szeretné teljes egészében élvezni a különleges élményt. A második ismétlés az eredményhirdetésnél volt, ahol az érmesek valamennyien bemutatták gyakorlataikat.

A delegáció tagjai közül egyedül Keleti Ágnes kért engedélyt Hegyi Gyulától a későbbi hazautazáshoz, de az nagyon soká lett!

50 év távol a hazától

Ausztráliában idegennek tekintették, és minimális volt a torna iránti érdeklődés. Egy idő óta dédelgetett szerelem miatt Németországba utazott, de a találkozás után hamar rájött, hogy Bodnár (Bücher) Ottó sem az igazi. Egy fogadáson meghívták Izraelbe, a Makkabi Játékokra. Tanácsot kért régi, Izraelben élő pártfogójától, Dückstein Zoltántól „Gyere lányom, de hozzád magadnak tornaszereket, és jól jegyezd meg, hogy itt szép lehetsz, de okos nem”. Szerződést kötött a Müncheneri Televízióval, akik a gyakorlatainak forgatásáért annyi pénzt fizettek, hogy a legdrágább tornaszereket meg tudta vásárolni. Ágnes bemutatója lehengerlő volt. Mindenkit meggyőzött, hogy bűn lenne őt átengedni más országokba, ahonnan már nagyon vonzó ajánlatokat kapott. Ben-Gurion miniszterelnök megfogta a kezét és marasztalta. A letelepedés mellett döntött. Megbízta

a gimnasztikai képzés vezetésével. Mindjárt kapott lakást és állampolgárságot. „Harminchat éves vagyok, elvált asszony vagyok és férjhez akarok menni, gyermekeket felnevelni. Itt minden embernek ismerős az arca, itthon érzem magam. Ilyen könnyűnek soha nem éreztem magam. Itt nem kell félnem senkitől, még a rendőrtől sem”.

A Dückstein házaspárral közösen gyermektorna iskolát nyitott. Járt a libanoni határ melletti Kfar Giladi kibucban, a hely teljesen elbűvölte, a második otthona lett. A tornász válogatott részére éveken át ide szervezett edzőtáborokat. „Megtaláltam a célt az életemben, a zsidó emberekért fogok dolgozni”. Izrael sivatag volt, a torna szempontjából duplán sivatag, mégis rövidesen olimpiai indulókat nevelt. 1958-tól az izraeli Testnevelési Főiskola tanára, a tornász válogatott vezetője 22 éven keresztül.

1959-ben házasságot kötött, a nálánál 7 évvel fiatalabb Bíró (Fischer) Róbert újságíróval, aki 1956-os tettei miatt menekülni kényszerült. Korábbi két házasságából, egy-egy fia született. A jóképű fiatalember a Makkabi Játékokon Keleti Ágnes bemutatóját látván kővé dermedt: „Ez a nő a feleségem lesz”. Hamarosan egymásba szerettek. Gyerekei: Dávid 1962-ben, Rafael 1964-ben született.

1959-től edzi az olasz válogatottat, ingázik Izrael és Olaszország között. 1960-ban Rómában találkozik a magyar válogatottal és Vali nénivel, aki felfedezte a tehetségét és évtizedeken át nevelte a magyar tornasportnak. Nagyon meleg fogadtatásban volt része. Szeretettel hívták haza, de Ő így válaszolt: „Megtaláltam a kék tenger országát, Izraelt, ez az én otthonom”. Pedig a következő években még sok megpróbáltatás várt rá.

A radikális arab államok (Egyiptom, Szíria) célul tűzték ki Izrael elpusztítását, és 1967-ben megtámadták az országot. Nem számoltak az évezredek óta üldözött zsidó nép szívósságával, hősiességével. Ez a katonai akció végül Izrael számára a dicsőség hat napját eredményezte. 1972-ben Keleti Ágnes a tornász válogatottat kísérte a Müncheni olimpiára. A 11. napon a Fekete Szeptember terroristái két zsidó sportolót meggyilkoltak és 11 túszt ejtettek. A mentési akcióban a sportolók és terroristák valamennyien életüket veszítették (Keleti nem volt köztük, mivel nem a táborban lakott). Avery Brundage, a NOB elnöke beszédében leszögezte: „Nem engedhetünk a terrornak, az Olimpiai Játékoknak folytatódni kell”. És egy nap szünet után folytatódott!

Jom Kippur, az Engesztelés Napja (1973. október 6.): Egyiptom és Szíria (Szovjetunió fegyvereinek felhasználásával) megtámadta Izraelt. A 19 napos háború első szakaszában a támadók nagyon sikeresek voltak. Saron tábornok zsenialitása és a zsidók hősiessége kellett a háború megfordításához, a támadók végül fegyverszünetet kértek, hogy elkerüljék a totális vereséget.

A magánélet nagy megpróbáltatásáról Bíró Rafael így beszélt 2020-ban: „A szüleim házasságának eleje nagyon szép volt, de az évtizedek során lassan-lassan tönkrement, mert mindkét karakter makacsul ragaszkodott a maga igazához, erős akarattal feszültek ellene a másik akaratának. Alapjában véve ez hozta a konfliktusokat, és amikor ez a hangulat vált uralkodóvá, már nem élt többé az „ucimuci szerelem” kettejük között, mint ami volt a szebb években. És ekkor a papa kezdett jobbra-balra „nézelődni”, anyám egyszer, hm, meglátta, és ettől kezdve külön szobában aludtak. Ez úgy tinédzser korom táján kezdődött. A szüleim szinte halálra dolgozták magukat. Anyám 1983 és 1988 között a Maccabi Tel-Aviv, majd a Ráánai Torna Klub tornaszakosztályának is az edzője volt, nemzetközi bíróként is tevékenykedett, csak 75 évesen választotta a nyugdíjas életformát. Anyám reggeltől délutánig dolgozott a Wingate-ben (a torna fellegvára), a délelőtti szakasz után rohant haza, ebédet adni nekünk, aztán vissza a Wintage-be, amikor vége, akkor rohant tovább edzést tartani, majd este nyolc óra tájban ért haza, holtfáradtan. És csinálhatta a vacsorát. Az apám ugyanígy (neki saját sportiskolája volt). Közben velünk is törődtek, elláttak mindennel, miénk volt a hétvégéjük, ha nem volt verseny, de én mégis úgy éreztem, ez kevés a jellemünk felépítéséhez. Én e helyett

inkább sportoltam. Az egyre romló otthoni helyzet megviselte anyámat, de ő erős egyéniség lévén, tudta hogyan viselje a csapást. Ma már tudom, hogy miattunk, a gyerekekért tartott ki, azért, mert úgy nevelték, hogy a gyereknek család kell, egy apa és egy anya, mert az jó. Nem is hitte volna el, ha azt mondom, hogy nekem az lett volna jobb, ha elválnak inkább. Nobel-díjat érdemelne a mama ennyi lelkiért, ennyi kitartásért.

Apám 2006-ban halt meg, teniszezés közben a pályán kapott infarktust, és ott helyben meghalt. Számomra ekkor új élet kezdődött”. Keleti Ágnes részére is.

Édes otthon

50 év nagy idő távol a hazától. A disszidens Keleti sokáig nem kívánatos személy volt Magyarországon, egyetlen magyar újságíró kereste fel Izraelben, az is a rendszerváltás után. Nem csoda, hogy Keleti Ágnes ismertsége itthon mélypontra került.

Hazatérése fokozatosan történt. 1985-ben visszakapta a magyar állampolgárságát. Ettől kezdve többször haza látogatott, majd egy kis lakást is vásárolt Budapesten. 2002-ben megjelent az életrajzi könyve. Nagy változást hozott, hogy ez évben bevásárolták a világ legjobb tornászai közé, a Hírességek Csarnokába (Hall of Fame). A beavatáson, Oklahomában többek között elmondta híres mondatát: „Mindannyiunknak tornászni kellene, edzeni, egészségesnek lenni!” Bekerült ismét a médiába is. Még ebben az évben, a Helsinki olimpia 50. évfordulója alkalmából a korabeli női tornász csapat teljes létszámmal részt vett az ünnepségen, csodálatos volt ez a találkozás. „Ági volt az egyetlen, aki fel tudott lépni a gerendára és végig is tudott sétálni rajta”. 2006-ban megismétlődött a csodálatos találkozás Melbourne-ben, a jubileumi ünnepségen. Itt érte a hír férje haláláról. Ettől kezdve, semmi nem kötötte tovább Israelhez, véglegesen hazaköltözött.

Itthon aztán szinte nem is volt más dolga, mint látogatni a barátait, az egykori iskoláit és sportegyesületeit. Nagy szeretettel fogadták, az utcán sokan felismerték (akik tinédzserek voltak az ő fénykorában), volt, aki boldogan átölelte. „Gondolni sem mertem volna, hogy ilyen kedvesen fogadnak. Izraelben dolgoztam és tanítottam, de ott nem foglalkoztak ennyit velem. Csak itt vagyok itthon”. Lubickolt a szeretetben. Szinte nem volt más dolga, mint fogadni az elismerés esőt (2008: A Magyar Tornasport Halhatatlanja, 2011: Magyar Tornasportért Díj, 2015: Prima Primisszima-Díj, 2017: Izrael-díj, 2019: A világ legidősebb olimpiai bajnoka, 2020: A Testnevelési Egyetem Vasdiplomával elismert oktatója), no meg Sikeresen Öregedni.

Dávid Sándornak és Dobor Dezsőnek Keleti Ágnes 100. születésnapjára írt „Keleti 100” című könyvének előszavában Schmidt Pál olimpiai bajnok, a Nemzet Sportolója írja: „Keleti Ágnes élete élő bizonyosság a szép mondás igaza mellett: Ahol akarat van, ott út is van!”

Nem szabad tükörbe nézni

Amikor bárki a hosszú élet titkáról faggatta, ez volt a válasza. Nem szabad azt gondolni, hogy ezzel már meg is van oldva a békés, boldog öregség. Keleti Ágnes is sokkal többet tett az egészségéért, amiről sok dokumentum tanúskodik.

Haya Halperlin (Izraeli tornász, barátnő): „Minden szombaton valami újat főzött (Kína, Thaiföld, Olaszország receptjeiből). Csodálatos színben pompáztak az ételek az asztalon. Halat és a zöldségeket különösen kedvelte. Nem evett édességet, sütit csak fagyaltot, de abból bármikor, akármennyit. Reggelire megevett egy fél grapefruitot. Aztán sétált vagy úszott, tornázott naponta. Vigyázott a mesés vonalaira, mindig remek formában tartotta a testét”.

Bíró Rafael: „Amikor az érettségi körül járhattam, anyámnak valami gyulladást állapítottak meg, és rákra is gyanakodtak. Anyám ettől kezdve szigorúan beszüntette eddigi táplálkozását, fél évig csak mikrobiotikus kajákat evett, betartott minden előírást és közben dolgozott is. És rendbejött. Soha az életében máskor nem volt komolyan beteg”.

Kati (társalkodónő): „A fia minden olyan egészséges táplálékkal ellátja, ami védi az immunrendszerét, mindennapos nálunk az áfonya, a grapefruit, a banán – ami a súlyát nem növeli, de fitten tartja. A kedvenc gyümölcse? A vásárláskor úgy kell visszafogni, hogy ne pakoljon be egyszerre mindent a kosárba”.

Linda (társalkodónő): „Nem a hagyományos magyar étrend szerint főzünk és eszünk, mindennek ki kell állnia az egészség és tudatosság próbáját. A mi konyhánkban egy kiló liszt nem fogy el egy egész év alatt, kenyeret nem is látunk. A liszt csak akkor kerül elő, ha rántott halat készítünk. Imádja a paradicsomlevest”.

Testedzésben mindenevő volt: a tornán kívül futott, úszott, evezett, síelt, minden sportot űzött, amit megtanult az édesapjától. Nála soha egy nap kihagyás sem volt. Repülőgépen, Melbourne-be utazva a széksorok között tolózkodott. Amikor barátai meglátogatták Izraelben, csak délben állt rendelkezésükre, mert úszott és futott a tengerparton. A spárgát még 100 évesen is be tudja mutatni.

A hatékony stresszkezelésben a sporton kívül számos más eszköze is volt, mint az utazás és az emberek társasága. „Ágnes kedvelte a Club Med üdülőit. Ott kedvére való ételeket szolgáltak fel, és különböző tevékenységekhez csatlakozhatott, mint a tánc, a fitness vagy a természetjárás. Hazaérve, ki sem csomagolt, azonnal kiterítette a világtérképet és azt kérdezgette: Akkor hova is menjek legközelebb? Mindig a derűs jövő járt a fejében”.(Haya Halperin) Egy újságíró idős korában megkérdezte, hol nem járt még? „A mennyországban, de az még nem sürgős”. (Linda társalkodónő) „98 éves korában Barcelonába utaztunk egy hétre, hármasan a fiával. Reggel kilenctől, este kilencig rőtünk a várost, és miatta soha nem kellett megállni, fizikailag jól bírta”.

„Él-hal a társaságért. Élénkíti, élteti őt, feldobja, ilyenkor elfelejti minden bűjút-baját. Hiába, ő sztár volt, mindenütt szeretettel látott VIP-személy. A társaságban teljesen újjászületik” (Linda, társalkodónő).

Még valami: kapott egy remek genetikai ajándékot, a felmenői között több 100 év feletti személyt jegyeztek.

Azzal a remek képességgel rendelkeznek, hogy minden nehézséget, minden krízist olyan kihívásnak tekintsen, ami jobbá teszi az embert.

Dr. Tar József a Sikeres Öregedésért Egyesület Elnöke

Várgesztes, 2021-01-25